

Program
Wychowawczo - Profilaktyczny
Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta
w Wasilkowie

Wrzesień 2019

*Wychowanie to uczenie się szczególnego rodzaju
- uczenie się postaw, rozwijanie wrażliwości to
odkrywanie własnych możliwości, talentów,
mocnych stron i budowanie na nich własnej tożsamości i siły.
Jest też uczeniem konstruktywnego radzenia sobie z własnymi brakami, trudnościami,
negatywnymi emocjami.
Wychowanie jest też budowaniem
CZŁOWIECZEŃSTWA.*

Hanna Rylke

I. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Wychowanie to proces wspierania wychowanka w rozwoju angażujący dwie osoby: wychowawcę (np. rodzica, nauczyciela, duszpasterza, sąsiada, starszego kolegę) oraz wychowanka (dziecko/nastolatka). Osoby te pozostają w osobowej relacji opartej na wzajemnym poszanowaniu godności osobistej. Współdziałają w osiąganiu celów wychowawczych tj. pełnej dojrzałości w **czterech podstawowych sferach: fizycznej, psychicznej (w tym m.in.: emocjonalnej i intelektualnej), społecznej i duchowej.**

Dojrzałość fizyczna to prowadzenie zdrowego stylu życia, dojrzałość psychiczna – ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat, dojrzałość społeczna – konstruktywne pełnienie ról społecznych, a dojrzałość duchowa – posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia.

Wychowawca i wychowanek dzielą się odpowiedzialnością: wychowawca odpowiada za tworzenie warunków do rozwoju, a wychowanek za korzystanie z istniejących warunków w celu realizacji zadań rozwojowych.

Profilaktyka to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje trzy równoległe obszary działań:

- wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi zdrowemu życiu;
- ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia. (Z.B. Gaś)

Profilaktyka i wychowanie mają **obszar wspólny**, który stanowią działania budujące odporność na potencjalne zagrożenia oraz aspekt wartości i norm, w nawiązaniu do których prowadzone są działania.

W procesie dydaktyczno – wychowawczym uczeń poznaje samego siebie, kształtuje coraz pełniejszy obraz własnego ja, niejednokrotnie z całym bogactwem zalet i niedoskonałości.

Prawdziwy nauczyciel – wychowawca przyjmując postawę otwartą na taki obraz ucznia, może współtworzyć z nim taki aksjologiczny świat, który pomoże mu rozwinąć w sobie pełnię człowieczeństwa. To oznacza, że wychowanek w towarzystwie mądrego pedagoga wie KIM MOŻE BYĆ i jak autentycznie zaspokoić własne pragnienia, sukcesywnie i świadomie przyjmując odpowiedzialność za siebie i za innych, wkraczając w ten sposób na drogę samodoskonalenia i samorozwoju.

Program wychowawczo – profilaktyczny ma w głównej mierze służyć integracji metod wychowawczych stosowanych przez różnych nauczycieli oraz ma wskazywać działania budujące odporność uczniów na potencjalne zagrożenia. U jego podstaw leży podejście filozoficzne zorientowane nie tylko na podmiotowe traktowanie ucznia, ale przede wszystkim skierowane na udzielenie odpowiedzi na podstawowe pytania egzystencjalne: „Dokąd zmierzam? Kim chcę być? Jakie aspiracje chcę zaspokoić?”

Program wychowawczo – profilaktyczny jest świadectwem troski wychowawców o godną i twórczą egzystencję ich wychowanków. Wychodzi naprzeciw problemom współczesnej rzeczywistości pomagając młodym ludziom w uzyskaniu orientacji etycznej i hierarchizacji wartości, wspierając w podmiotowym traktowaniu siebie i innych oraz czynieniu tym samym swego życia celowym.

Adresatami Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły są:

- rodzice jako pierwsi odpowiedzialni za wychowanie dzieci
- uczniowie podejmujący odpowiedzialność za własny rozwój
- nauczyciele i wychowawcy kierujący pracą wychowawczą szkoły
- pracownicy administracyjno – techniczni współodpowiedzialni za wychowanie uczniów

Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów naszej szkoły, potrzeb środowiskowych i jest realizowany wspólnie z instytucjami wspierającymi pracę wychowawczo – profilaktyczną szkoły.

II. PODSTAWA PRAWNA REGULUJĄCA DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
- Konwencja o prawach dziecka
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
- USTAWA z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty z późniejszymi zmianami
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub

znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej

- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994r. (Dz. U. Nr 111 poz. 535),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20.08.1996r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112 poz. 537)
- Ustawa z dnia 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29.07.2005r.
- Ustawa z dnia 22.02.2019 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Rządowy program wychowania w szkołach i placówkach „Bezpieczna i przyjazna szkoła” z dn. 19.08.2008r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Kodeks Rodzinny

III. STRATEGIE ODDZIAŁYWAŃ

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny to projekt systemowych rozwiązań w środowisku szkolnym ukierunkowanych głównie na:

Działalność edukacyjną w zakresie promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, która ma pomóc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia itp.). U podstaw strategii edukacyjnych leży przekonanie, że ludzie, nawet dysponujący odpowiednią wiedzą, podejmują zachowania ryzykowne z powodu braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Te deficyty uniemożliwiają im budowanie głębszych, satysfakcjonujących związków z ludźmi, odnoszenie sukcesów, np. zawodowych. Szukają więc zastępczych, często niewłaściwych sposobów radzenia sobie z trudnościami. Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców nt. rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów zachowań ryzykownych oraz umiejętności stawiania jasnych granic i wymagań dziecku, rodzinne rozwiązywanie konfliktów, uczenia dziecka samodyscypliny, wspieranie samodzielności dzieci oraz wzmacniania ich poczucia własnej wartości,

- 2) prowadzenie zajęć adaptacyjno -integracyjnych,
- 3) zapoznanie ze statutem szkoły, podstawowymi regulaminami, szkolnym programem wychowawczo profilaktycznym oraz bieżąca aktualizacja wiedzy z zakresu prawa oświatowego,
- 4) kształtowanie umiejętności pracy z rodzicami ucznia przejawiającego zachowania dysfunkcyjne,
- 5) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- 6) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 7) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 8) kształtowanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie,
- 9) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej.

Działalność informacyjną, której celem jest dostarczenie adekwatnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie, zwłaszcza młodzi, zachowują się ryzykownie, ponieważ zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach takich zachowań. W związku z tym dostarczenie informacji o skutkach np. palenia tytoniu, ma spowodować zmianę postaw, a w końcu nie podejmowanie zachowań ryzykownych. Strategie informacyjne skierowane są do uczniów, rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność ta obejmuje w szczególności:

- 1) propagowanie wśród uczniów znajomości prawa i zasad przestrzegania go. Udostępnienie informacji na temat konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych,
- 2) informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień, poszerzenie wiedzy na temat zachowań ryzykownych umożliwiającej rozumienie zjawiska podejmowania zachowań dysfunkcyjnych oraz ugruntowanie wiedzy na temat okresu rozwojowego dzieci i młodzieży,
- 3) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych,
- 4) informowanie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią, alkoholizmem, nikotynizmem lub inną ryzykowną aktywnością,

- 5) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów oraz informowanie rodziców o społecznych i zdrowotnych skutkach zachowań dysfunkcyjnych, jakie miały miejsce w szkole,
- 6) przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 7) promowanie sukcesów młodzieży na forum klasy, szkoły, lokalnego środowiska,
- 8) zapoznanie z zapisami statutu szkoły dotyczącymi procedur w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych.

Działalność wychowawczą, obejmującą w szczególności:

- 1) współpracę z rodzicami w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- 2) zapobieganie wagarom i niskiej frekwencji uczniów,
- 3) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednej z najważniejszych wartości w życiu,
- 4) przeciwdziałanie używaniu wulgaryzmów, niskiej kulturze słowa, rozwijanie i wspieranie kultury osobistej na codzień,
- 5) wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 6) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli i rodziców, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami i nauczycielami,
- 7) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej,
- 8) budowanie postawy przeciwnej stosowaniu agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy oraz braku poszanowania drugiego człowieka,
- 9) rozwijanie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych,
- 10) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami,
- 11) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność profilaktyczną polegającą na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, obejmującą:

- 1) w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji,
- 2) w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,
- 3) w przypadku profilaktyki wskazującej (adresatem tych działań są grupy najwyższego ryzyka) – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji odurzających, psychoaktywnych lub

występowania zachowań ryzykownych, które nie zostały rozpoznane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania profilaktyczne obejmują w szczególności:

- 1) stworzenie oferty zajęć rozwijających uzdolnienia i zainteresowania uczniów, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej istotne potrzeby, w szczególności potrzebę przynależności, sukcesu, podniesienia samooceny i satysfakcji życiowej,
- 2) wzmacnianie i kształtowanie norm przeciwnych używaniu środków i substancji odurzających, psychoaktywnych, stosowaniu agresji i przemocy przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu przez nich innych zachowań ryzykownych,
- 3) realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, programów profilaktycznych i promocji zdrowia dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
- 4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych.

IV. HISTORIA I CHARAKTERYSTYKA PLACÓWKI

Szkoła Podstawowa im Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie położona jest w centrum podmiejskich osiedli mieszkaniowych, w pobliżu lasu. Bazę lokalową stanowi budynek z lat osiemdziesiątych, systematycznie remontowany w miarę posiadanych środków finansowych. Szkoła dysponuje zapleczem sportowym w postaci: sali gimnastycznej, sali rekreacyjnej, szkolnego stadionu sportowego, boiska wielofunkcyjnego, bieżni, skoczni do skoku w dal, rzutni do rzutów oszczepem, kulą i dyskiem, oraz dużym placem zabaw dla dzieci najmłodszych. Teren wokół szkoły zagospodarowano zielenią w postaci trawników, klombów, drzewostanu niskiego i wysokiego. W naszej szkole uczy się 896 uczniów. W szkole zorganizowano 6 oddziałów integracyjnych; pięć oddziałów przedszkolnych; dwie filie: Szkoła Filialna w Sochoniach i Szkoła Filialna w Jurowcach z klasami łączonymi 0-I oraz II – III. Szkoła dysponuje świetlicą szkolną oraz stołówką, które są dostępne dla uczniów w dogodnym dla nich i rodziców czasie. Do szkoły zorganizowane jest dowożenie uczniów z odległych miejscowości. Szkoła posiada bibliotekę z 6880 woluminami, bibliotekę multimedialną z bogatym zasobem elektronicznych nosików edukacyjnych w tym: książki mówione i inne materiały dydaktyczne w liczbie 69, audiobooki 22 egz., 7 sal zaopatrzonych w tablice interaktywne, pracownię przyrodniczą, historyczną i 3 pracownie informatyczne w tym jedna dla najmłodszych, sale lekcyjne dla najmłodszych podzielone na części: edukacyjną i rekreacyjną, gabinety pedagoga i logopedy i pracownię językową. W szkole zatrudnionych jest 116 nauczycieli /łącznie z dyrektorem i z dwoma wicedyrektorami/, którzy wypełniają zadania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze. Szkoła jest placówką jednoznanową. Dla uczniów i ich rodziców szkoła organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną na miarę swoich możliwości i zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami, współpracuje z

poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz wieloma instytucjami i stowarzyszeniami wspierającymi szkołę. W szkole dobrze działa rada rodziców oraz samorząd uczniowski.

V. MISJA SZKOŁY

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”

Seneka

Motto i założenia misji Szkoły określają kierunek działalności uczniów, nauczycieli i rodziców realizujących cel główny- priorytetowy, którym jest wspólne ***budowanie nowej kultury uczenia się, w której dziecko jest najważniejsze.***

1. Wpływamy na wykształcenie w uczniu poczucia odpowiedzialności za własne uczenie się.

- Stwarzamy sytuacje, w których uczeń rozumie potrzebę uczenia się dla siebie, wskazujemy mu cele i ukierunkowujemy go na świadome zdobywanie wiedzy.
- Stosujemy zabawy edukacyjne w czasie lekcji.
- Wyposażamy ucznia w umiejętności niezbędne do funkcjonowania na co dzień.
- Stosujemy informację zwrotną o jego postępach, dzięki której uczeń jest świadomy swoich osiągnięć i sukcesów.
- Uczymy się od siebie nawzajem, dzielimy się doświadczeniem, wymieniamy poglądy, jesteśmy partnerami.

2. Dążymy do rozwijania ciekawości poznawczej ucznia w bezpiecznej i przyjaznej atmosferze.

- Organizujemy konkursy szkolne i bierzemy udział w olimpiadach, zawodach pozaszkolnych.
- Angażujemy uczniów do udziału w grach i zabawach rekreacyjnych podczas przerw lekcyjnych
- Kształcimy się i doskonalimy zawodowo prowadzimy zajęcia metodami aktywizującymi.
- Współpracujemy w gronie uczniów, nauczycieli, rodziców zapewniając bezpieczną atmosferę pracy, opartą na wzajemnej pomocy, poszanowaniu, życzliwości w relacjach, respektowaniu szkolnych procedur.

3. Pobudzamy do maksymalnej aktywności ucznia poprzez zaangażowanie go w działalność pozalekcyjną.

- Oferujemy różnorodne koła zainteresowań i zajęcia sportowe,
- Współpracujemy z uczniami i nauczycielami w szkołach partnerskich z zagranicy i realizujemy projekty europejskie.
- Organizujemy imprezy kulturalno- rozrywkowe, pikniki rodzinne i inicjatywy edukacyjne integrujące uczniów, rodziców, nauczycieli, środowisko lokalne.

4. Włączamy, a nie wykluczamy.

- Prowadzimy zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne uczniów.

- Pomagamy uczniom z trudnościami adaptacyjnymi włączając je w zajęcia socjoterapeutyczne i trening umiejętności społecznych.
- Kształtujemy i wzmacniamy postawę tolerancji wobec uczniów-uchodźców, dzieci niepełnosprawnych oraz innej kultury, religii.

VI. WARTOŚCI

„Wychowanie to nieustannie toczony dialog nauczyciela z uczniem prowadzący ku horyzontowi dobra, prawdy i piękna”

T. Gadacz

Wartości obowiązujące w naszej szkole i wpajane uczniom w procesie wychowania:

- rodzina
- przyjaźń
- miłość
- dobre wykształcenie
- uczciwość
- odpowiedzialność
- zdrowie
- bezpieczeństwo
- wiara

VII. MODEL ABSOLWENTA

Absolwent naszej szkoły jest dobrze przygotowany do nauki w szkole ponadpodstawowej. Sprawnie posługuje się zdobywaną wiedzą w życiu codziennym. W kontaktach z innymi ludźmi stosuje podstawowe zasady związane z komunikowaniem się. Pozytywnie patrzy na otaczający go świat, ludzi i samego siebie, traktując naukę jako coś oczywistego. Ma określony szeroki krąg zainteresowań, którym poświęca swój czas i które stara się rozwijać.

Sfera fizyczna

- stale podnosi sprawność fizyczną stosownie do swoich możliwości;
- zna podstawowe zasady funkcjonowania swojego organizmu;
- potrafi aktywnie i twórczo spędzać czas wolny;
- umie troszczyć się o bezpieczeństwo i zdrowie swoje i innych poprzez: zdrowe nawyki (ruch, odżywianie, higiena osobista) i unikanie nałogów; przeciwdziałania uzależnieniom
- wykorzystuje moralne aspekty sportu do szlachetnego współzawodnictwa;
- umie kierować własną seksualnością.

Sfera psychiczna (emocjonalna i intelektualna)

- jest aktywny, kreatywny, pracowity;
- rozwija swoje zainteresowania, odkrywa nowe pasje;
- potrafi umiejętnie korzystać ze zdobyczy cywilizacyjnych;
- potrafi selekcjonować i porządkować zdobyte informacje i oceniać ich przydatność do określonego celu;
- w twórczy sposób rozwiązuje napotymane na swej drodze problemy;
- jest zaangażowany w zdobywanie wiedzy i umiejętności, ma pozytywny stosunek do procesu kształcenia i samokształcenia;
- umie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce;
- posiada umiejętność wyrażania własnych emocji;
- zna sposoby rozwiązywania problemów w sposób akceptowany społecznie;
- jest świadomy zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych;
- posiada umiejętność radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.

Sfera społeczna

- umie budować poprawne relacje z innymi ludźmi i samodzielnie rozwiązywać problemy;
- jest odpowiedzialny, stara się przewidzieć skutki swoich działań, wykorzystuje wcześniejsze doświadczenia i gotów jest ponieść konsekwencje swoich czynów;
- chętnie i skutecznie nawiązuje komunikację, prezentując swój punkt widzenia i rozważając poglądy innych;
- łatwo nawiązuje współpracę z innymi ludźmi;
- w grupie potrafi działać zgodnie z obowiązującymi zasadami;
- potrafi zapewnić bezpieczeństwo sobie i innym;
- jest odpowiedzialny za siebie i innych;
- jest obywatelem Europy.

Sfera duchowa

- szanuje siebie i innych;
- jest uczciwy, szanuje cudzą własność;
- w swoim postępowaniu dąży do prawdy;
- jest patriotą i szanuje tradycje;
- wykazuje chęć poznawania ojczystego kraju i jego tradycji;
- zna zasady savoir - vivre i kulturalnego zachowywania się;
- posiada umiejętność organizowania swojego czasu wolnego poprzez uczestnictwo w różnych formach kultury (koncerty, muzeum, teatr, film, wystawa plastyczna);
- dba o piękno ojczystego języka;
- jest tolerancyjny, rozumie, że różnice między ludźmi są czymś normalnym i pożądanym;

- zna zasady moralne, odróżnia dobro od zła;
- czuje się członkiem społeczności lokalnej, regionalnej, obywatelem Polski, Europejczykiem;
- rozumie pojęcie patriotyzmu i jest odpowiedzialny za swoją Małą Ojczyznę oraz Polskę.

VIII. CELE PROGRAMU

Celem nadrzędnym programu wychowawczo - profilaktycznego w Szkole Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie jest kształtowanie osobowości dziecka, by lepiej radziło sobie z rozwiązywaniem problemów, umiało dokonywać mądrych wyborów, wierzyło w swoje możliwości i było wolne od nałogów oraz inicjowanie takich działań, które wprowadzą pożądane zmiany w funkcjonowaniu młodego człowieka.

Cele ogólne:

1. Kształtowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia i odżywiania;
2. Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi ucznia i jego zdrowemu życiu;
3. Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które zaburzają prawidłowy rozwój
4. Uświadamianie uczniom negatywnych skutków działania środków psychoaktywnych, odurzających, napojów energetyzujących oraz następstw działania tych substancji;
5. Kształtowanie systemu wartości oraz postaw akceptowanych społecznie;
6. Budowanie przyjaznego klimatu i poczucia bezpieczeństwa w szkole;
7. Wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
8. Udostępnienie społeczności szkolnej informacji niezbędnej do skutecznego zapobiegania i radzenia sobie z zagrożeniami dla własnego zdrowia, jakości życia, zmniejszenie czynników ryzyka zachorowania na różne choroby;
9. Upowszechnianie wśród dzieci znajomości prawa i zasad przestrzegania go;
10. Uświadamianie zagrożeń płynących z niewłaściwego korzystania z mediów;
11. Tworzenie pozytywnych relacji rówieśniczych, przeciwdziałanie agresji i mobbingowi;
12. Wzmacnianie więzi ze szkołą i społecznością lokalną;
13. Przygotowanie uczniów do podejmowania pracy wolontariusza;
14. Budowanie współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia oraz instytucjami prowadzącymi wspomaganie rodziny i promującymi zdrowy styl życia;
15. Poszerzenie wiedzy rodziców nt. rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji

- odurzających oraz postępowania w tego typu przypadkach – wczesna interwencja – udzielanie pomocy;
16. Doskonalenie kompetencji rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły w zakresie profilaktyki używania środków i substancji odurzających, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego;
 17. Podnoszenie samooceny uczniów, stwarzanie sytuacji doświadczania sukcesów, rozwijanie poczucia przynależności i satysfakcji życiowej;
 18. Zapobieganie wagarom, opieka nad uczniami z rodzin dysfunkcyjnych, budowanie dyscypliny na zajęciach szkolnych;
 19. Pomocy uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, mającymi problemy edukacyjne i wychowawcze.

IX. TREŚCI PROGRAMU

1. Program jest realizowany w szkole pod kierunkiem wychowawców, nauczycieli prowadzących zajęcia z uczniami, pedagogów i psychologa szkolnego w ramach:
 - zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia,
 - obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
 - zajęć terapeutycznych i innych zajęć edukacyjnych,
 - zajęć sportowych,
 - przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie,
 - godzin wychowawczych,
 - zajęć z pedagogiem szkolnym,
 - zajęć z psychologiem szkolnym,
 - innych oddziaływań psychologiczno – pedagogicznych w różnych sytuacjach szkolnych.
2. Pedagogizacja rodziców jest prowadzona w trakcie zebrań rodzicielskich oraz konsultacji indywidualnych z wychowawcą, nauczycielami, pedagogiem i psychologiem.
3. Zajęcia dla nauczycieli i pracowników szkoły są prowadzone w trakcie szkoleniowych Rad Pedagogicznych oraz w trakcie doskonalenia zawodowego organizowanego przez inne placówki.
4. W trakcie spotkań Zespołu Wychowawczego możliwa jest wymiana doświadczeń z realizacji działań profilaktycznych.

X. OCZEKIWANE EFEKTY:

1. Uczeń:

- utożsamia się ze środowiskiem szkolnym i odczuwa korzyści płynące z prowadzenia zdrowego stylu życia,
- zna zagrożenia współczesnego świata i potrafi im zapobiegać,
- nie stosuje przemocy wobec innych,
- określa skutki niepożądanych zachowań,
- potrafi rozwiązywać konflikty w grupie rówieśniczej,

- odpowiada za swoje zachowanie,
- poprawnie i bezpiecznie zachowuje się w różnych sytuacjach,
- przestrzega ogólnie przyjętych norm moralnych i społecznych,
- stosuje zasady kulturalnego zachowania,
- wybiera właściwą formę spędzania wolnego czasu i proponuje ją innym,
- zwraca się o pomoc do osób kompetentnych i odpowiednich instytucji.

2. Rodzic:

- potrafi dostrzec istniejący problem wychowawczy i właściwie na niego zareagować,
- dokonuje zmian we własnym postępowaniu wobec dziecka, celem zacieśnienia z nim więzi uczuciowej,
- zna instytucje wspomagające rodzinę w wychowaniu i potrafi zwrócić się do nich o pomoc,
- wspomaga szkołę w prowadzonej przez nią działalności profilaktycznej i ma wpływ na określanie jej kierunku,
- na bieżąco kontroluje, czy podjęte działania przynoszą pozytywny skutek, stara się być autorytetem i służyć przykładem własnemu dziecku.

3. Nauczyciel:

- reaguje na wszelkie objawy nieprawidłowych zachowań uczniów,
- są wzorem pozytywnym dla uczniów,
- tworzą dobry klimat w szkole,
- współpracują z innymi nauczycielami, rodzicami i uczniami,
- kierują uczniów potrzebujących pomocy do odpowiednich instytucji specjalistycznych.

XI. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Obiektem ewaluacji jest funkcjonowanie i skuteczność programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły.

W czasie wdrażania badane są następujące problemy:

- Znajomość programu wśród uczniów, rodziców, nauczycieli;
- Sposób realizacji założonych celów;
- Skala występowania zachowań prozdrowotnych i zachowań ryzykownych w społeczności szkolnej;
- Skala świadomości zagrożeń płynących z podejmowania zachowań ryzykownych;
- Badanie klimatu szkoły.

Metody ewaluacji programu:

- Analiza dokumentacji
- Studium przypadku

- Obserwacja
- Ankieta
- Wywiad

Monitorowanie programu polega na gromadzeniu danych z ankiet i wywiadów, obserwacji bieżącej oraz na analizie dokumentacji przez pedagogów szkolnych – koordynatorów Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły, w postaci analizy sytuacji wychowawczej w I i II semestrze każdego roku szkolnego.

XII. DIAGNOZA POTRZEB

1. Podstawę do podejmowania działalności wychowawczo – profilaktycznej stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym **diagnoza** w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka, dotycząca uczniów, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły.

2. Przy prowadzeniu działalności wychowawczo – profilaktycznej oraz przy opracowywaniu diagnozy szkoła współpracuje z:

- 1) Urzędem Miejskim w Wasilkowie,
- 2) Powiatową Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Białymstoku oraz z innymi poradniami psychologiczno – pedagogicznymi i specjalistycznymi, do których uczęszczają uczniowie szkoły,
- 3) Placówkami doskonalenia nauczycieli, m.in. Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku, Miejskim Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego w Białymstoku, itp.
- 4) NZOZ Przychodnią Rodzinną WA - MED w Wasilkowie,
- 5) Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wasilkowie,
- 6) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) Lokalnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Wasilkowie,
- 8) Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną i Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Białymstoku,
- 9) Komisariatem Policji w Wasilkowie,
- 10) Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „DROGA” w Białymstoku,
- 11) Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii „ETAP” w Białymstoku,
- 12) Miejskim Ośrodkiem Animacji Kultury w Wasilkowie,
- 13) Miejską Biblioteką Publiczną w Wasilkowie,
- 14) Lokalnymi przedsiębiorcami,
- 15) Szkołami z terenu gminy Wasilków i powiatu Białystok.

3. W oparciu o diagnozę, nauczyciel lub wychowawca, w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły, wybiera formę, w której realizuje działalność wychowawczo – profilaktyczną, uwzględniając wykorzystanie aktywnych metod pracy.

Opis sytuacji wychowawczej szkoły i środowiska lokalnego – diagnoza zagrożeń – czerwiec i wrzesień 2019.

Program profilaktyki powstał na podstawie **diagnozy** sytuacji wychowawczej środowiska bliskiego uczniom oraz występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka. Na diagnozę składały się:

- diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka – ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli –wrzesień 2019
- analiza sytuacji wychowawczej w szkole (czerwiec 2019),
- ankieta dotycząca oczekiwań uczniów, nauczycieli i rodziców względem szkoły (czerwiec 2019),
- ewaluacja skuteczności działań w zakresie narkomanii (czerwiec 2018),
- badanie wartości wśród uczniów, nauczycieli i pracowników (wrzesień 2017),
- ewaluacja realizacji programu wychowawczego we współpracy nauczycieli z rodzicami (raport 2015/2016; 2016/2017),
- analiza dokumentacji pedagogicznej i psychologicznej,
- rozmowy z wychowawcami i opiekunami,
- notatki pedagoga z przeprowadzanych obserwacji i rozmów z uczniami, rodzicami, wychowawcami i nauczycielami,
- obserwacje środowiska szkolnego,
- konsultacji z pracownikami MOPS, Policji w Wasilkowie.

Opis środowiska szkolnego

W naszej szkole uczy się około 896uczników.

Przeprowadzona diagnoza wykazała, że największymi czynnikami ryzyka są:

Czynniki ryzyka:

a) związane z rodziną ucznia:

- bezrobocie;
- problemy alkoholowe rodziców;
- nieporadność życiowa rodziców (w 2019r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 18 rodzin);
- konflikty rodzinne;
- przemoc w rodzinie (w 2018r. w gminie prowadzonych było 50 Niebieskich Kart; wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem – było 33, w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty pomocą objęto 46 rodzin);
- rodziny rozbite, niepełne, zrekonstruowane;
- samotne rodzicielstwo;
- niepełnosprawność członka rodziny;
- ubóstwo materialne;
- migracja zarobkowa rodziców;

- niewystarczająca lub niekonsekwentna dyscyplina wychowawcza;
- brak jasno określonych zasad funkcjonowania w domu;
- niewystarczające wsparcie emocjonalne udzielane dzieciom;
- słaba współpraca niektórych rodziców ze szkołą;

b) związane z lokalną społecznością:

- problemy alkoholowe – w 2018r. pomocą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wasilkowie objętych zostało 46 osoby – wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem (było 30);
- bezrobocie i trudności z uzyskaniem zatrudnienia (stopień bezrobocia - 7,4 %);
- konflikty sąsiedzkie;

c) związane z grupą rówieśniczą:

- bliskie kontakty z grupami rówieśniczymi negującymi obowiązujące normy i zachowania społecznie akceptowane;
- negatywna presja rówieśnicza, m.in. dotycząca ukrywania negatywnych zachowań kolegów, nie zgłaszania potrzeby pomocy w trudnościach, nie reagowania w sytuacjach łamania zasad, norm, prawa;
- ośmieszanie;
- wykluczanie z grupy;
- przeżywanie trudności związanych z akulturacją;

d) związane z uczniem:

- niska samoocena i brak wiary we własne siły;
- impulsywność;
- buntowniczość;
- nieadekwatne umiejętności życiowe;
- nieadekwatna ekspresja wyrażania gniewu i złości;
- niepowodzenia szkolne;

e) związane ze szkołą:

- spadek autorytetu nauczyciela i wychowawcy;
- wzrost zaburzeń emocjonalnych w klasach 0 – III;
- wczesne niepowodzenia w nauce;
- brak więzi ze szkołą;
- brak motywacji do nauki;
- niskie zaangażowanie w życie szkoły.

Czynniki chroniące:

a) związane z rodziną ucznia:

- poczucie zaufania w rodzinie;
- wspieranie przez rodziców zdrowych relacji między dziećmi i rówieśnikami;
- bezpieczna więź rodzic – dziecko;
- ustalony porządek codziennych czynności i spójne i jasno określone zasady;
- jasne i pełne szacunku komunikowanie się;
- ciepło emocjonalne;

- skuteczne sposoby rozwiązywania problemów rodzinnych;
- kontakty ze wspierającą społecznością i/lub przyjaciółmi;
- elastyczność w radzeniu sobie ze zmianami, w tym zmianami związanymi z dorastaniem dzieci;
- określenie ról i obowiązków członków rodziny;

b) związane z lokalną społecznością:

- angażowanie się w działania wolontariatu;
- angażowanie się w działania na rzecz lokalnej społeczności szkoły;
- zainteresowanie działaniami otwartymi szkoły np.: Dni Rodziny, Dzień Sportu i Dzień Dziecka, Dni Wasilkowa, strona internetowa szkoły;
- niska dostępność środków odurzających;

c) związane z grupą rówieśniczą:

- aktywność w Samorządzie Uczniowskim;
- udział w akcjach charytatywnych, praca w wolontariacie;
- wyjazdy integracyjne, wycieczki;

d) związane z uczniem:

- asertywność;
- wyrażanie własnych opinii;
- umiejętność integracji (bliskie kontakty z grupą rówieśniczą);
- nawiązywanie przyjaźni i akceptacja rówieśników;

e) związane ze szkołą:

- bogata oferta rozwijania zainteresowań;
- współpraca ze społecznością lokalną;
- współpraca z rodzicami;
- dyscyplina i stosowanie procedur;
- życzliwość i zrozumienie większości nauczycieli;
- w większości dobre relacje N-U, N-R;
- dobra współpraca nauczycieli w sytuacjach problemowych;
- duży nacisk na kształtowanie wartości: szacunku, patriotyzmu;
- rozwijanie działań prospołecznych – wolontariat;
- dobra baza materialna szkoły;
- liczne sukcesy uczniów w konkursach;
- traktowane priorytetowo uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- pielęgnowanie wspólnie z uczniami relacji opartych na szacunku;
- praca nad rozwijaniem uzdolnień ucznia;
- ciągły rozwój zawodowy nauczycieli, zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych;
- zapowiadanie sprawdzianów, testów (zmniejsza poziom lęku).

Mocne strony szkoły:

- Poczucie bezpieczeństwa uczniów;
- Dzieci chętnie uczęszczają do szkoły, znikoma ilość wagarów;

- Dobra współpraca z większością rodziców;
- Zaangażowanie rodziców w działalność szkoły;
- Atmosfera sprzyjająca rozwijaniu samorządności u uczniów;
- Kreatywność: imprezy szkolne, wycieczki, koła zainteresowań;
- Zaangażowanie wychowawców i nauczycieli;
- Dobrze wykwalifikowana kadra pedagogiczna;
- Szybka reakcja na problemy;
- Pomoc pedagoga, psychologa, terapeutów;
- Dobre relacje N-U;
- Uczniowie chętnie angażują się w działania w klasie;
- Uczniowie wiedzą, jak się zachować w sytuacji, gdy są świadkami przemocy lub korzystania z używek przez kolegów/koleżanki;
- Uczniowie są wrażliwi na krzywdę innych;
- Umieją rozpoznawać emocje swoje i innych;
- Uczniowie potrafią analizować swoje zachowanie, dokonywać samooceny;
- Uczniowie potrafią rozwiązywać konflikty w sposób konstruktywny, nie raniąc innych.

Słabe strony szkoły:

- Nie wszyscy nauczyciele indywidualizują pracę z uczniem;
- zachowania agresywne (*rozumiane jako zaczepne, wrogie, napastliwe zachowanie względem innych*), w tym agresja słowna i fizyczna: przezywanie, popychanie;
- agresja słowna w relacjach uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel (pracownik szkoły), używanie wulgaryzmów;
- cyberprzemoc wśród uczniów;
- nieodrabianie prac domowych;
- spóźnianie się uczniów na lekcje;
- niesystematyczne uczęszczanie uczniów na zespoły pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- małe zainteresowanie niektórych rodziców szkołą i obowiązkami szkolnymi dzieci (słaba frekwencja rodziców na wywiadówkach)

XIII. WNIOSKI DO DALSZEJ PRACY:

1. Ustawiczne działania mające na celu minimalizowanie agresji i przemocy w szkole ze szczególnym uwzględnieniem przemocy psychicznej, cyberprzemocy, niewłaściwego korzystania z Facebooka.
2. Bazowanie na mocnych stronach dzieci (docenianie najdrobniejszych osiągnięć, pochwały) tym samym wzmacniając poczucie ich wartości.
3. Zwrócenie uwagi wychowawców na uczęszczanie uczniów z klasy na zajęcia wyrównawcze, korekcyjno - kompensacyjne i inne (w zależności od potrzeb), którzy są zakwalifikowani decyzją RP i za zgodą rodzica.

4. Budowanie pozytywnej relacji i atmosfery między uczniami, integrowanie klasy, rozwiązywanie konfliktów uczniowskich na godzinach wychowawczych.
5. Motywowanie uczniów do samodzielnej systematycznej pracy.
6. Nadal dbać o poczucie bezpieczeństwa uczniów i dobrą atmosferę w szkole
7. Nadal dbać o dobrą współpracę z rodzicami i dobre relacje rówieśnicze
8. Nadal rozwijać umiejętność rozpoznawania emocji, wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów w sposób akceptowany społecznie
9. Zaplanować pogadanki i warsztaty dla rodziców na temat agresji i uzależnień.
10. Zaplanować pogadanki i warsztaty dla rodziców na temat umiejętności komunikowania się, ćwiczenia asertywnych zachowań, pracy nad własnymi emocjami.
11. Organizowanie pomocy uczniom w obszarze pokonywania niepowodzeń szkolnych.
12. Wdrażanie uczniów do właściwego odżywiania i higieny życia.
13. Organizowanie działań w obszarze profilaktyki uzależnień: konkursy, filmy edukacyjne, pogadanki.
14. Monitorowanie sytuacji i samopoczucia uczniów z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, przemoc, trudna sytuacja materialna, samotne rodzicielstwo.
15. Organizowanie interdyscyplinarnej pomocy w/w uczniom.

XIV. STRATEGIE WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE